

PARTNERUP

Izvješće PARTNER UP projekta Nacionalna razina

Del. 2.2



Funded by
the European Union

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih. [Broj projekta: 101087193]

Informacije o projektu

Kratica	PARTNER-UP
Naslov	Partnerstva i angažman dionika za oblike usavršavanja
Broj	101087193
Potprogram ili KA	ERASMUS-EDU-2022-PI-FORWARD-LOT3
Web stranica	https://partnerup-project.eu

Sažetak

Sljedeća nacionalna izvješća predstavljaju ishod početne analize dokumentacije koju su proveli projektni partneri u Hrvatskoj, Cipru, Grčkoj, Italiji, Latviji i Rumunjskoj s ciljem produblivanja stvarnog stanja u provedbi inicijative Oblici usavršavanja (Upskilling Pathways - UP) u svakoj zemlji partneru projekta te na razini EU-a.

Analiza je omogućila partnerima da istraže i razmijene znanja o nekoliko aspekata povezanih s UP inicijativom: zakonodavni kontekst i mjere, uspostavljene ključne mjere na lokaciji, ciljane skupine, glavni izazovi u dopiranju do ciljanih skupina, glavni izazovi u procjeni kompetencija, pružanje prilagođenog procesa učenja te vrednovanja i priznavanja stečenih vještina, akteri koji provode oblike usavršavanja (Upskilling Pathways), te uspostavljeni mehanizmi suradnje.

Analiza se temeljila na doprinosima dionika, pregledu aktualne literature i savjetovanju s nacionalnim/EU dokumentima o politikama učenja i obrazovanja odraslih te o oblicima usavršavanja (Upskilling pathways), koje je objavila Europska komisija ili su ih razradile europske mreže/udruge.

Ishodi analize poslužili su kao osnova za daljnji rad projekta.



Razvojni tim

Sylvia Liuti, Chiara Marchetta – FORMA.Azione srl

Mario Vučić, Sandra Petek, Mateja Mandić, Ana Tomljanović – Agencija za strukovno obrazovanje i obrazovanje odraslih (ASOO)

Antonela Marjanušić, Tajana Marušić – Ustanova za obrazovanje odraslih Dante

Xanthia Aristidou – CARDET

Mariana Matache, Maria Patrascu, Marin Matache - Europsko udruženje za obrazovanje odraslih Rumunjska

Alexios Kokkos, Dimitrios Patronas - Helenska udruga za obrazovanje odraslih

SURADNICI: Asociatia Institutul Bucovina

Rujan 2023.

Sadržaj

1 Uvod	5
2 Izvešća analize	7
Analiza zemlje - Italija	9
Literatura	17

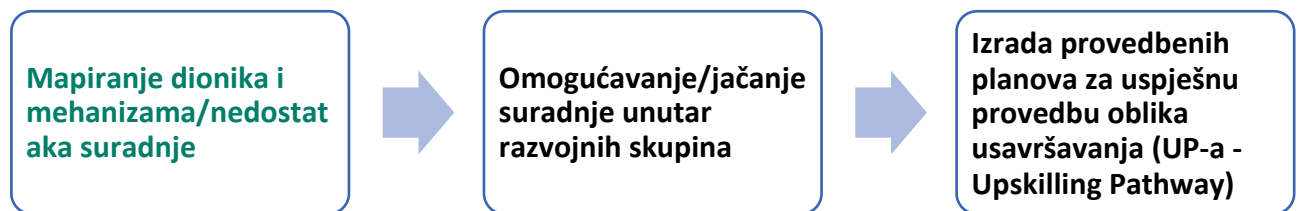
1 Uvod

Sljedeća nacionalna izvješća predstavljaju ishod početne analize koju su proveli projektni partneri u Hrvatskoj, Cipru, Grčkoj, Italiji, Latviji i Rumunjskoj s ciljem produblivanja stvarnog stanja u provedbi inicijative Oblici usavršavanja (Upskilling Pathways - UP) u svakoj zemlji partneru projekta te na razini EU-a.

Preciznije, analiza je bila namijenjena prikupljanju kvantitativnih i kvalitativnih podataka i informacija o:

- postojećim i nedostajućim dionicima,
- postojećim mehanizmima i strukturama suradnje,
- nedostacima u suradnji,
- dobrim praksama u vezi s provedbom oblika usavršavanja (Upskilling Pathways- UP) u zemljama Partner UP-a i na razini EU-a,

kako bi se **pružila osnova za politiku i praktični rad projekta.**



Proces analize omogućio je partnerima da istraže i razmijene znanja o nekoliko aspekata povezanih s inicijativom oblika usavršavanja (UP) kroz:

- analiziranje glavnih izazova u provedbi UP-a, s obzirom na definiranje prednosti i nedostataka u suradnji, utvrđivanje postojećih koordinacijskih struktura, nedostajućih dionika i kako je to utjecalo na redoviti proces provedbe;
- mapiranje i analiza popisa mogućih/korisnih dionika za uključivanje, kako bi se jasno stavila do znanja njihova dodana vrijednost i očekivani doprinos;
- definiranje načina na koji mogu dodatno omogućiti provedbu oblika usavršavanja (UP-a).

Kako bi se prikupili visokokvalitetni podaci, analiza se provodi prema dvije različite metodologije, a obje su usmjerene na definiranje nedostataka u suradnji i utvrđivanje mogućnosti za jačanje već uspostavljenih pozitivnih/smislenih odnosa te uključivanje i angažiranje dionika koji nedostaju i/ili novih dionika: **analiza i mapiranje dionika.**

Analiza je uglavnom bila namijenjena produblivanju stvarnog stanja u provedbi UP inicijative u svakoj zemlji projekta i na razini EU-a, istražujući:

- zakonodavni kontekst i mjere;
- ključne mjere na snazi;
- široke ciljne skupine;
- glavni izazovi u dopiranju do ciljnih skupina;
- glavni izazovi u procjeni vještina, pružanju prilagođenog učenja i vrednovanja te priznavanju stečenih vještina;
- akteri koji pružaju oblike usavršavanja;
- uspostavljen mehanizam suradnje.

Analiza se temeljila na pregledu aktualne literature i savjetovanju s nacionalnim/EU dokumentima o politikama učenja i obrazovanja odraslih te o oblicima usavršavanja (Upskilling pathways), koje je objavila Europska komisija ili su ih razradile europske mreže/udruge.

Mapiranje dionika razvijeno je na razini zemlje kroz različite aktivnosti:

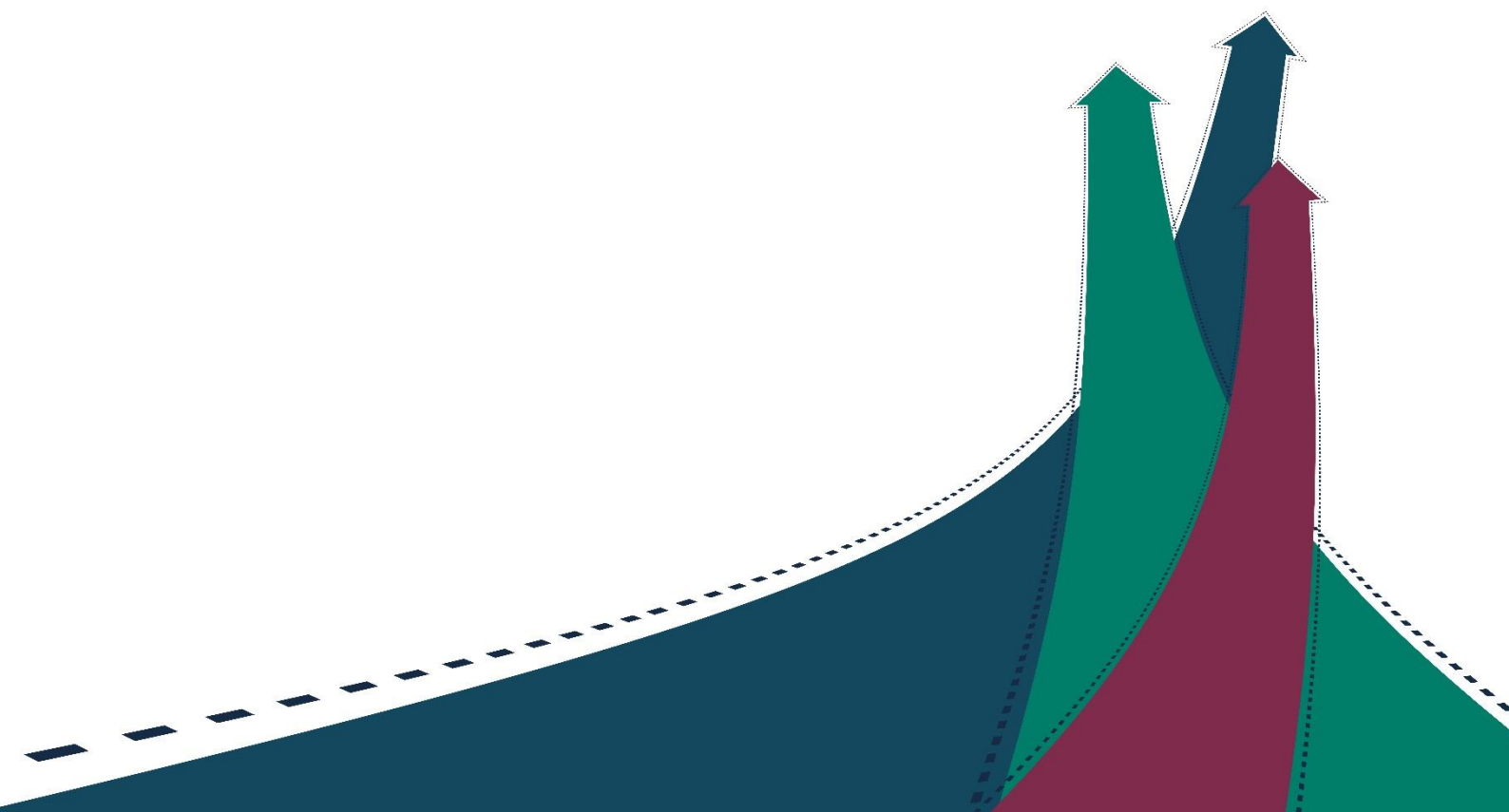
- **interno promišljanje** u partnerskoj organizaciji i/ili u nacionalnom projektnom timu, razvijeno kolektivnom razradom ideja o specifičnim ključnim pitanjima, kako bi se podijelio zajednički pogled na glavne potrebe i ciljeve za razvoj suradnje s/među dionicima;
- **fokus grupe / intervjui** s nacionalnim dionicima prema zajedničkim Smjernicama, s glavnim ciljem da ih se usmjeri u samoprocjeni njihove uloge u oblicima usavršavanja, njihove relevantnosti i njihovog glavnog doprinosa.

Kao rezultat primijenjenih metodologija, partneri/nacionalni tim izradili su **Izvješće analize po zemlji** i **tablicu za mapiranje dionika**, kako slijedi.



2 Izvješća analize

Izvješće o analizama koje su provedene na odgovarajućoj nacionalnoj razini



**Analiza po zemlji
Italija**

Analiza zemlje - Italija

Država	Italija
Odgovorna (e) organizacija (e)	FORMA.Azione srl

Oblici usavršavanja (UP) u svakoj zemlji: stanje u provedbi, glavne ciljne skupine, izazovi

Talijanski zakonodavni okvir koji se odnosi na načine usavršavanja dosljedan je i relevantan, kao što se ističe u Nacionalnom izvješću o provedbi Preporuke o oblicima usavršavanja, a sudjelovanje odraslih stalno raste, ali polako.¹

Nacionalni strateški plan za usavršavanje i prekvalifikaciju odrasle populacije² razvio je akciju za prvo trogodišnje razdoblje provedbe (2021./23.) koja se usredotočuje na tri glavna aspekta, kako bi se ojačala koordinacija između različitih nacionalnih politika:

- prvi se odnosi na **poboljšanje postojećih usluga i njihovog dosega** rješavanjem strateških ulaganja ne samo za povećanje privlačnosti, učinkovitosti, pristupačnosti i blizine usluga, već i za podizanje vještina stručnjaka za usmjeravanje;
- druga se odnosi na važnost **održavanja ravnoteže između održavanja osnovnih vještina u središtu, uz personalizaciju postojeće ponude** prema različitim čimbenicima, kao što su kontekst, krajnji korisnici, sadržaj, vrijeme i metode procjene učenja, poučavanje i informatička podrška. Pod osnovnim vještinama podrazumijeva se podizanje i ažuriranje razine pismenosti i kvalifikacija odrasle populacije, nuđenje personalizacije usluga obrazovanja, osposobljavanja, rada i uključivanja u socijalni rad te kvalificiranje potražnje i korištenja vještina jačanjem poduzetništva i upravljačkih kompetencija;
- treći se odnosi na posredovanje i **sinkronizaciju ponude i potražnje za vještinama**, intervencijom i na razini sustava i na individualnoj razini. Glavna mjera uključivat će poboljšanje kvalitete usluga kako bi se poboljšala prenosivost vještina, promicao savez između formalnog i neformalnog i informalnog učenja te ojačalo aktivno starenje i obrnuto mentorstvo.

Provedba UP-a u Italiji uključuje različite **dionike**, počevši od **talijanske vlade** koja igra ključnu ulogu u formalnom ALE-u, s ciljem stjecanja diplome osnovne škole ili srednje škole, kao i pismenosti na talijanskom kao drugom jeziku (Ministarstvo obrazovanja), te strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i neformalnog ALE-a (Ministarstvo rada putem Nacionalne agencije za aktivne politike rada, koja koordinira regionalna tijela, koja prenose i provode nacionalne zakone u referentnim teritorijalnim područjima).

Sveučilišta, centri za strukovno osposobljavanje i centri za obrazovanje odraslih osmišljavaju i provode programe obrazovanja odraslih, pružaju resurse i sadržaje za učenje te surađuju s drugim organizacijama kako bi ponudili raznolik raspon mogućnosti učenja.

¹ Cijelo izvješće možete pročitati ovdje (talijanski): <https://www.lavoro.gov.it/notizie/pagine/apprendimento-permanente-report-upskilling-pathways>

² Plan je dostupan ovdje (talijanski): <https://www.lavoro.gov.it/priorita/pagine/piano-strategico-nazionale-per-lo-sviluppo-delle-competenze-della-popolazione-adulta>

Neprofitne organizacije, skupine u zajednici i nevladine organizacije također doprinose, uglavnom u neformalnom ALE i za određena područja, kao što su učenje jezika, integracija imigranata ili razvoj vještina.

Pružatelji ALE-a, poslodavci i javne/privatne službe za zapošljavanje surađuju kako bi uskladili vještine koje se uče s potrebama tržišta rada.

Poslodavci i industrijske udruge surađuju s obrazovnim institucijama kako bi razvili programe strukovnog osposobljavanja, ponudili stažiranje i naukovanje te pružili doprinos u oblikovanju kurikuluma, ali suradnja nije uvijek redovita.

Neizravno su uključene i **istraživačke institucije i evaluacijske agencije** (INDIRE, INAPP – javni istraživački centri) jer njihove studije i nalazi doprinose razvoju politika utemeljenih na dokazima, poboljšanju programa i razmjeni najboljih praksi među dionicima.

Što se tiče glavnih **ciljnih skupina**, odrasli s niskim vještinama pismenosti predstavljaju 27,9% odrasle talijanske populacije (16-65 godina), prema najnovijem dostupnom istraživanju PIAAC. Međutim, ovaj postotak ne odgovara određenoj ciljnoj skupini, već pojedincima s različitim karakteristikama. Odrasli s niskim kvalifikacijama obično su koncentrirani u starijim dobnim skupinama (55-65 godina), ali značajan udio može se naći i među mlađim pojedincima (9,6% u skupini od 16 do 24 godine i 15% u skupini od 25 do 34 godine).

Što se tiče provedbe načina usavršavanja, identificirani su specifični izazovi:

- prvi se odnosi **na osiguravanje da raznolikost aktera i razina upravljanja koji sudjeluju u obrazovanju odraslih budu prednost, a ne prepreka**. Budući da je zemlja sada opremljena višegodišnjom nacionalnom strategijom opsega i trajanja (Nacionalni plan razvoja vještina odraslog stanovništva), ne bi trebalo biti prepreka u smislu fluidnosti procesa donošenja odluka i provedbe definiranih politika.
- Drugi se odnosi na potrebu **koncentriranja ulaganja, resursa, inteligencije i vještina** kako bi se postigli ciljevi utvrđeni u Europskom programu vještina za 2025.³ i u Akcijskom planu o stupu socijalnih prava do 2030⁴. Svi uključeni dionici trebali bi usmjeriti svoja ulaganja u područja kao što su motivacija, informiranje, usmjeravanje i validacija, prilagodba putanje i obavještavanje o tržištu rada.
- Treći se odnosi **na maksimalno iskorištavanje novih instrumenata financijske potpore**, stoga pažljivo planiranje i praćenje kako bi se izbjegla disperzija i/ili viškovi, što može ugroziti sposobnost rješavanja problema i odgovora na potrebe građana.
- Četvrti se odnosi na **osiguranje da se ciljevi i poruke Preporuke o strukovnom obrazovanju⁵ i osposobljavanju i oni⁶ iz Osnabrück deklaracije u potpunosti uzmu u obzir** i uključe u Nacionalni plan provedbe.
- Peti i posljednji uključuje sposobnost **povećanja ovladavanja vještinama za cijeli život (Akcija 8 Programa vještina)** od strane odraslih osoba s niskim kvalifikacijama, razvoj sustava revizije vještina, personaliziranih obrazovnih putova, sustava identifikacije i validacije vještina izgrađenih ad hoc kako bi se poboljšalo ovladavanje ovom vrstom

³ Dokument možete pronaći ovdje:

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?langId=en&catId=89&newsId=9723&furtherNews=yes#navItem-1>

⁴ Dokument možete pronaći ovdje: <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1607&langId=hr>

⁵ Dokument možete pronaći ovdje: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1606987593071&uri=CELEX%3A32020H1202%2801%29>

⁶ Dokument možete pronaći ovdje: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/f731da19-6d0b-11ec-9136-01aa75ed71a1/language-en>

vještina. Prilike i usluge VNFIL-a trebale bi se dodatno promicati i biti dostupnije i građanima i stručnjacima u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju/strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, posebno na regionalnoj i nacionalnoj razini.

Suradnja dionika u oblicima usavršavanja (UP-u): uspješni mehanizmi suradnje, nedostajući dionici i nedostaci u suradnji

Baš kao što su različiti dionici aktivni u Italiji u provedbi puteva usavršavanja, tako možemo pronaći različite primjere mehanizama suradnje.

- gOL-ov **program**, reformska akcija u okviru talijanskog Nacionalnog plana oporavka i otpornosti (PNRR), čiji je cilj nadogradnja usluga aktivne politike rada. Gol provode regije i autonomne pokrajine, a predviđa suradnju između javnih i privatnih aktera kako bi se ponudile različite usluge, kao što su putovi za pristup tržištu rada, stručno usavršavanje i prekvalifikacija te putovi u suradnji s drugim teritorijalnim službama u slučaju složenih potreba (npr. invaliditet, krhkost).
- **Međuprofesionalni fondovi**, koji podržavaju potrebe za osposobljavanjem radnika iz različitih sektora i financiraju se doprinosima poslodavaca i zaposlenika. Iznos doprinosa ovisi o postotku plaće radnika, a naplaćuje ga Nacionalni zavod za socijalno osiguranje (INPS) ili drugi subjekti. Programi koje provode akreditirani pružatelji usluga mogu nuditi stručno osposobljavanje, tečajeve stručnog usavršavanja, tečajeve jezika i druge oblike kontinuiranog učenja.
- U provedbu oblika napredovanja (UP-a) u Italiji uključene su i teritorijalne mreže za cjeloživotno učenje. Te mreže uključuju obrazovne institucije (škole, sveučilišta, centre za strukovno osposobljavanje i obrazovanje odraslih), kao i poslodavce i industrijske udruge, organizacije u zajednici i nevladine organizacije. Koordinaciju i podršku mreži pružaju lokalne vlasti (općine, regionalna samouprava). Ovaj oblik suradnje, međutim, nije prisutan u svakoj regiji.
- **Repubblica Digitale** (Digitalna Republika)⁷, nacionalna inicijativa koju promiče Odjel za digitalnu transformaciju Predsjedništva Vijeća ministara. Glavni je cilj pratiti proces digitalne tranzicije u zemlji borbom protiv digitalnog jaza, podupiranjem digitalne uključenosti i poticanjem obrazovanja u području IKT-a putem otvorenih radnih skupina koje razrađuju političke dokumente i promiču razmjenu najboljih praksi. Tehnički upravljački odbor sastoji se od mnogo različitih aktera, kao što su predstavnici različitih ministarstava, Konferencije regija, pokrajina i općina, Gospodarske komore, predstavnici sveučilišta, istraživačkih i javnih medijskih kuća, udruga poslodavaca, pružatelja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, udruga građana Nacionalne koalicije za digitalne kompetencije.

⁷ Talijanska web stranica ovdje: <https://repubblicadigitale.innovazione.gov.it/it/>

- nacionalna skupina za cjeloživotno učenje (GNAP), koja promiče cjeloživotno učenje kao pravo svake osobe putem savjetovanja, javnih događanja i radnih skupina da se obrati svim relevantnim kreatorima politika u obrazovanju odraslih.

Glavni razlog zbog kojeg se javljaju nedostaci u uključivanju dionika je **nedostatak bliže koordinacije i učinkovitije komunikacije između različitih aktera u ALE-u** (uglavnom vladinih agencija, obrazovnih institucija, poslodavaca i organizacija civilnog društva). Konkretno, sustav ALE-a u Italiji ne smatra glavnim akterom javnih službi za zapošljavanje i poslodavaca, kao ni organizacija civilnog društva: to ometa sposobnost dopiranja do učenika, posebno onih u nepovoljnom položaju, te učinkovito povezivanje njihovog puta učenja s mogućnostima zapošljavanja ili potrebama poslodavaca za vještinama.

Budući da **su regionalne vlasti zadužene za provedbu nacionalnog zakonodavstva**, postoje i značajne razlike između različitih regionalnih/lokalnih ponuda ALE-a; to bi trebalo izjednačiti promicanjem međuregionalne suradnje i razmjenom najboljih praksi.

Takav kontekst također dovodi do **poteškoća u priznavanju i vrednovanju prethodnog učenja i kompetencija stečenih neformalnim i informalnim sredstvima**, što pojedincima može olakšati pristup daljnjem obrazovanju i mogućnostima zapošljavanja. Taj bi se aspekt mogao poboljšati pružanjem jasnijih smjernica, procesa i mehanizama.

Mobilizacija dodatnih sredstava i resursa također može imati koristi od bliske suradnje između dionika kao što su vladina tijela, privatne organizacije, poduzeća i zaklade.

Još jedna praznina koju treba popuniti je ona koja se odnosi na **suradnju s tehnološkim tvrtkama** kako bi se osigurala pristupačna digitalna infrastruktura i, općenitije, obuka o digitalnoj pismenosti.

Za više informacija pogledajte **tablicu mapiranja dionika** [ovdje](#).

Ostala relevantna iskustva aktivacije/suradnje dionika

Među ostalim relevantnim iskustvima aktivacije i suradnje dionika mogu se uključiti sljedeći europski projekti:

- **MASTER** projekt⁸ (Mjere za odrasle za potporu tranziciji prema daljnjem obrazovanju i mogućnostima prekvalifikacije). Projekt, koji je započeo 2019. i završio 2022. godine, pridonio je ujednačavanju uvođenja odraslih osoba s niskim kvalifikacijama u mogućnosti osposobljavanja i obrazovanja kako bi se poboljšala njihova situacija na tržištu rada, razvijanjem njihovih vještina samoprocjene i njihovih osobnih, socijalnih i obrazovnih kompetencija [Personal Social Learning].

Projekt se temeljio na pristupu temeljenom na više dionika i zajednici, razvijenom kako savjetovanjem s dionicima tijekom razrade i finalizacije rezultata, tako i uključivanjem predstavnika ključnih aktera (stručnjaci ALE-a, javne službe za zapošljavanje, predstavnici nacionalnih mreža u ALE-u, visoko obrazovanje i strukovno obrazovanje) u njihovo testiranje. Ovaj pristup promicao je učinkovitu suradnju između javnih i privatnih organizacija, u skladu s pristupom odozdo prema gore, što je dovelo do učinkovitog angažmana ciljnih skupina,

⁸ Web stranica projekta ovdje: <https://www.master-project.it/>

osmišljavanja prilagođenih putova (samoprocjena + učenje), do povećane kompetencije PSL-a različitih stručnjaka koji rade s odraslima u fazama tranzicije i do učinkovitog upravljanja prijelazima između različitih faza putova kroz aktivaciju petlji povratnih informacija.

- **MOVE-UP**⁹ (MOtherhood Valorisation and Empowerment for professional development – Upskilling Pathways). Ovaj projekt, započet početkom 2023. godine, ima za cilj razviti fleksibilan i kvalitetan put usavršavanja nezaposlenih majki s niskim kvalifikacijama, nudeći mogućnost procjene, potvrđivanja i daljnjeg razvoja njihovog prethodnog učenja kako bi se olakšalo njihovo sudjelovanje u osposobljavanju i na tržištu rada, jačanjem kompetencija koje stječu zahvaljujući svojoj ulozi roditelja. Projekt pruža okvir dionicima AE-a za uspostavljanje učinkovitih obnovljenih politika u korist nezaposlenih majki s niskim kvalifikacijama, čime se doprinosi ravnopravnijem tržištu rada.

- **ONE**¹⁰ (Otvaranje mreža obrazovanja odraslih za europsku suradnju). Projekt, započet 2021., radi na jačanju kvalitete obrazovanja odraslih (Adult Education) i njegove relevantnosti u smislu socijalne uključenosti u Europi, pružanjem potpore za izgradnju kapaciteta postojećim nacionalnim mrežama pružatelja obrazovanja odraslima u Italiji, Portugalu i Slovačkoj s obzirom na specifične teme: usluge usmjeravanja; dopiranje i aktivno sudjelovanje odraslih u procesima obrazovanja i vrednovanja; vrednovanje neformalnog i informalnog učenja; meke i osnovne vještine za inkluziju i aktivno građanstvo. ONE partnerstvo, koje uključuje organizacije i javna tijela iz projektnih zemalja, nastoji ostvariti taj cilj usvajanjem pristupa s više dionika. Takav je pristup usmjeravao partnerstvo tijekom cijelog osmišljavanja i provedbe prijedloga, aktivirajući partnerske organizacije u mapiranju, kontaktiranju i uključivanju različitih dionika na kocki u obrazovanju odraslih za uspjeh inicijative ONE. U skladu s pristupom radne skupine ET2020 o obrazovanju odraslih i politikama EU-a za obrazovanje odraslih, dionici uključuju sljedeće vrste organizacija: formalne i neformalne pružatelje usluga; predstavnike učenika, uključujući odrasle s niskim kvalifikacijama; lokalne, nacionalne i transnacionalne mreže obrazovanja odraslih; lokalna, regionalna i nacionalna javna tijela; sindikate zbog njihove uloge u promicanju učenja temeljenog na radu i njegove kvalitete; društvene i kulturne organizacije koje djeluju na razini zajednice ili na nacionalnoj razini i često nude mogućnosti neformalnog učenja; predstavnike visokog obrazovanja; itd. Tijekom projektnih aktivnosti, kako bi se ojačala struktura cijelog plana rada, planirane su ad hoc aktivnosti usmjerene na vanjske dionike i kreatore politika ili način njihovog uključivanja u druge.

Talijanski ambasadori štetnih događaja: mreža visoko kompetentnih stručnjaka koji mogu prenijeti svoje znanje i iskustva provedena u specifičnom kontekstu programa Erasmus+ i unutar EPALE zajednice stručnjaka za obrazovanje odraslih. Cilj je povećati sudjelovanje u inicijativama kao što su europsko osposobljavanje i mogućnosti međunarodne suradnje u regijama u kojima se aktivnosti odvijaju, dati značajan doprinos poboljšanju kvalitete međunarodne suradnje između organizacija za obrazovanje odraslih i potaknuti internacionalizaciju u svim njezinim oblicima. Uloga je ambasadora, konkretnije, da aktivno podupiru Agenciju za Erasmus+ Indire i Odjel EPALE Italia tijekom nacionalnih seminara na internetu i licem u lice, kako u planiranju i organizaciji tako i u stvarnom provođenju aktivnosti; također je potrebno izraditi materijale –

⁹ Web stranica projekta ovdje: www.motherhoodskills.eu

¹⁰ Prject web stranica ovdje: <https://www.adult-learning.eu/en/>

članke, sadržaje za obuku i nastavne materijale – kako bi se potaknula platforma EPALE, s posebnom pažnjom na tematske prioritete programa Erasmus+ 2021-2027: socijalnu uključenost, digitalnu transformaciju, zelenu tranziciju, jačanje internacionalizacije.

Kvalitativne informacije o procesu analize

Dionici su zamoljeni da sudjeluju u **internetskim fokus grupama i intervjuima** ili, ako nisu mogli sudjelovati, da ispune **internetski upitnik**.

Svi dionici doprinose analizi u skladu s onim što je zatraženo, a neki od njih, posebno oni koji rade na regionalnoj razini, imali su priliku razmisliti o svojoj **stvarnoj i budućoj predanosti putevima usavršavanja**, otvarajući **nove perspektive s obzirom na suradnju među dionicima na lokalnoj razini**.

Razina sudjelovanja dionika općenito je bila dobra. Predaniji dionici bili su oni koji su na regionalnoj razini radili na uspostavi **Teritorijalne mreže za cjeloživotno učenje** (Reti Territoriali per l'Apprendimento) jer projekt podržava njihovu misiju i prioritete za razvoj te im omogućuje da uče o novim strategijama, metodologijama i alatima za promicanje i omogućavanje suradnje (tj. povećanje blizine, dostupnosti i integracije usluga za odrasle s niskim kvalifikacijama ili bez njih).

Analiza PARTNER-UP poboljšala je naše odnose s dionicima, **jačajući ulogu FORMA.Azione kao relevantnog aktera uALE-u**, sposobnog za olakšavanje uzajamnog učenja i suradnje među dionicima, kao i razvoj i sistematizaciju inovativnih rješenja za izgradnju kapaciteta mreža i stručnjaka.

Analizom su razvijene i ojačane **horizontalne veze među različitim dionicima** koje će podržati realizaciju zajedničke inicijative, posebno za zagovaranje obrazovanja odraslih prema regionalnim i nacionalnim vlastima u perspektivi obnovljenog Programa oblika usavršavanja.

S obzirom na mapirane i dosegnute dionike, stvarno je potrebno **uključiti više poslodavaca i predstavnika OCD-a u talijansku nacionalnu skupinu**. Općenito, ne percipiraju se kao dio sustava ALE-a, unatoč njihovoj relevantnoj ulozi u procesima informiranja i usmjeravanja, kao i u olakšavanju (ponovnog) pristupa odraslih svijetu rada i sudjelovanja kao punopravnih građana u zajednicama.

Dobre prakse:

Napomena: „Dobre prakse“ definiraju se, u ovom kontekstu, kao strategije, pristupi i/ili aktivnosti koje su se kroz istraživanje i/ili evaluaciju pokazale učinkovitima, učinkovitima, održivima i/ili prenosivima te koje pouzdano dovode do željenog rezultata u podržavanju identifikacije, angažmana, predanosti dionika, kao i suradnje među njima, s posebnim osvrtom na inicijativu UP. Dobre prakse mogu biti lokalne, regionalne, nacionalne ili međunarodne.

Različite dobre prakse pojavile su se posebno tijekom fokusnih skupina koje su uključivale različite dionike. Mnogi od njih uključuju primjere gore navedenih teritorijalnih mreža, kako slijedi.

ReSAP (Regionalna mreža za cjeloživotno učenje na Sardiniji)

Temelj RESAP mreže postavljen je počevši od kontakata između CPIA-e (Pokrajinski centar za obrazovanje odraslih) 4 Oristana i Sveučilišta u Cagliariju, koji su uspostavili sporazum usmjeren na pokretanje izravne i neizravne prakse u CPIA-i za osposobljavanje nastavnika talijanskog kao drugog jezika. Mreža se zatim proširila prema Sveučilištu u Sassariju, USR-u (Regionalnom školskom uredu) i Odjelu regionalne samouprave za obrazovanje, kulturnu baštinu, informiranje, zabavu i sport, koji osigurava sredstva za promicanje u odrasloj populaciji (npr. Projekt FOR.POP.AD PLUS). Svi ti dionici, zajedno s RUIAP-om (Sveučilišna talijanska mreža za cjeloživotno učenje), Coreformom (Koordinacija mreže ustanova za osposobljavanje na Sardiniji), sindikatima i drugim organizacijama potpisali su RESAP sporazum (lipanj 2023.), kako bi njihovi ciljevi postali službeni. To uključuje aktivaciju specifičnih doktorskih programa za provedbu akcijskih istraživanja u CPIA-ima i mapiranje potreba studenata i nastavnika, poboljšanje integriranih planova studija unutar više srednje škole uz potporu USR-a i dodavanje aktivnosti usmjerenih na postizanje stručnih kvalifikacija u institucionalnom kurikulumu CPIA-e.

REMAP (Metropolitanska mreža za cjeloživotno učenje)¹¹

Ova teritorijalna mreža s više dionika uključuje 84 javna i privatna potpisnika u vezi s metropolitanskim gradom Bolognom (kolovoz 2022.). Među njima su regionalna vlada Emilije Romanje, Sveučilište u Bologni, više srednje škole, CPIA-e, Gospodarska komora, sindikati, Nacionalna udruga talijanskih općina i organizacije strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Glavna jezgra ovog sporazuma je promicanje cjeloživotnog učenja kao temeljnog prava svakog pojedinca, ne samo u smislu zapošljivosti, već i kao poticaj aktivnijem građanstvu. Glavni su ciljevi za razdoblje 2023. - 2024. promicanje teritorijalnog sustava osposobljavanja i usmjeravanja u području građanstva, kako bi se podigla svijest o ALE-u, te inovativne usluge vrednovanja vještina i certificiranja zajedničkim alatima i razmjene dobrih praksi.

ReTAP Kampanija (Teritorijalna mreža za cjeloživotno učenje u Kampaniji)¹²

Regija Kampanija ima i novonastalu (kraj 2022.) teritorijalnu mrežu, koja uključuje 8 CPIA-a, USR, Odjel za obrazovanje Regionalne vlade i Regionalni centar za istraživanje, eksperimentiranje i razvoj u obrazovanju odraslih u Kampaniji (CRR&S). Glavni cilj mreže je mapiranje javnih i privatnih dionika aktivnih na tom području i njihovo uključivanje u strateška partnerstva u cilju promicanja cjeloživotnog učenja.

Pluriversum¹³

Pluriversum je konzultantska tvrtka s više od 25 godina iskustva u razvoju usluga i alata za sustave teritorijalnog usmjeravanja, usluga za sprječavanje ranog napuštanja školovanja i službi za zapošljavanje. Sa sjedištem u Toskani, njegova mreža proširila se izvan regionalnih granica i dosegla različite regionalne vlade osim toskanske (Marche, Piemont, Friuli-Venezia Giulia). Pluriversum također surađuje s pokrajinama, općinama, lokalnim organizacijama i sa Sveučilištem u Firenci. Njihov je fokus cjeloživotno učenje ujedinjeno s cjeloživotnim

11 Talijanska web stranica ovdje: <https://www.cittametropolitana.bo.it/scuola/remap>

12 Talijanska web stranica ovdje: <https://www.cpiacaserta.edu.it/retap/>

13 Talijanska web stranica ovdje: <https://www.pluriversum.eu/>

usmjeravanjem, gdje vrednovanje vještina može poboljšati zapošljivost ranjivih odraslih osoba i mladih odraslih osoba, zajedno s borbom protiv ranog napuštanja školovanja. Njihov je fokus također na suradnji s akademskim svijetom, kako bi se provele aktivnosti akcijskog istraživanja i ostvarili inovativni alati za vrednovanje vještina.

AGCI (Opća udruga talijanskih zadruga) – AGCI Umbria¹⁴

Ova udruga, s predstavnicima diljem Italije u regijama, pokrajinama i različitim sektorima rada, pristupa cjeloživotnom učenju i strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, posebno putem međuprofesionalnih fondova. AGCI ima koristi od resursa koje pruža Fon.Coop¹⁵, čiji strateški pozivi omogućuju opsežnu analizu uključenih tvrtki u pogledu aspekata koje treba poboljšati kroz obuku, s posebnim naglaskom ne samo na čiste tehničke vještine i njihovu razmjenu unutar tvrtke, već i na održivost, ravnopravnost spolova i ravnotežu između poslovnog i privatnog života. Strukovno obrazovanje i usavršavanje se u ovom kontekstu smatra transformativnim alatom koji podrazumijeva holistički pristup.

Prioriteti za savjetovanja

Prioritet 1

Odgovornost za politiku učenja odraslih – nedostatak "jasnog" slabi koherentnost u sustavu učenja odraslih, a naponi vlada da angažiraju lokalne aktere kako bi podržali suradnju i koordinaciju moraju se ojačati kako bi se smanjio jaz između nacionalnih politika i lokalnih potreba – to se događa tamo gdje su razrađeni Nacionalni akcijski planovi za obrazovanje odraslih, ali stvarna provedba je potkopana nedostatkom financijskih sredstava i provedbenih propisa, što dovodi do samoreferencijalnosti svake mreže i pružatelja usluga i do podcjenjivanja učenja i obrazovanja odraslih kao sredstva za osobni i profesionalni razvoj, kao i građanstva.

Prioritet 2

Veza između ALE-A i svijeta rada - poticaji za održavanje **angažmana ključnih igrača/stručnjaka u javnim/** privatnim partnerstvima su ograničeni, posebno za poslodavce, obično zainteresirane uglavnom za strukovno obrazovanje i osposobljavanje (tečajevi kvalifikacija).

Prioritet 3

Informiranje, informiranje i aktivno uključivanje odraslih u procese obrazovanja i vrednovanja – zbog složenosti i raznolikosti odraslih s niskim kvalifikacijama potrebno je pronaći kreativne i učinkovite načine za dopiranje do potencijalnih učenika. Doista, ova ciljna skupina obično teže prepoznaje svoje potrebe za učenjem i stoga je manje vjerojatno da će tražiti mogućnosti osposobljavanja.

Prioritet 4

Validacija neformalnih i informalnih kompetencija – na regionalnoj razini čekat ćemo uspostavu jasnih uloga, smjernica, procesa i mehanizama za prepoznavanje prethodnog učenja

¹⁴ Nacionalna internetska stranica (talijanski) :<https://www.agci.it/>; Podjela regije Umbria (talijanski): <https://agciumbria.agci.it/>

¹⁵ Talijanska web stranica ovdje: <https://www.foncoop.coop/>

koji čine vrijednost iskustava odraslih i olakšavaju pristup pojedinih daljnjem obrazovanju i mogućnostima zapošljavanja.

Prioritet 5

Profesionalni profil ALE nastavnika/trenera - za formalni ALE, koji provode Javni centri za obrazovanje odraslih, ALE nastavnica/nastavnicima nije potrebna, kao uvjet, posebna obuka usmjerena na ALE. Imaju istu profesionalnu pozadinu kao i nastavnici u osnovnim/srednjim školama. Iz tog razloga, pa čak i zbog činjenice da je ALE podcijenjen općenito, profesionalnost ALE trenera nije uvijek prepoznata, kako na razini politike tako i na razini zajednice. To se događa i s instruktorima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.

Literatura

Europska unija, Deklaracija iz Osnabrücka o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju kao pokretaču oporavka i pravednog prijelaza na digitalnu i zelenu ekonomiju, 2021.

Vijeće Europe, Preporuka Vijeća od 24. studenoga 2020. o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost (2020/C 417/01), 2020.

Europska komisija, *Europski program vještina za održivu konkurentnost, socijalnu pravednost i otpornost*, 2020.

Europska komisija, *Europski stup socijalnih prava - Izgradnja pravednije i uključivije Europske unije*, 2020.

Ministarstvo rada i socijalnih politika, Ministarstvo obrazovanja, sveučilišta i istraživanja, *Provedba Preporuke Vijeća „Putovi poboljšanja razine vještina: nove prilike za odrasle“ u Italiji*, 2019.

Međuinstitucionalni stol za cjeloživotno učenje, *Nacionalni strateški plan za razvoj vještina odrasle populacije*, 2021.